

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 277. — STEV. 277.

NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 26, 1934. — PONEDELJEK, 26. NOVEMBRA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

“JUGOSLAVIJA OGROŽA SVETOVNI MIR” - PRAVIJO LAHI

ITALIJAN. SODIŠČE JE ODLOČILO, DA DR. PAVELIČ NE MORE BITI IZROČEN FRANC. OBLASTIM

Madžarski delegat zahteva od Liginega sveta takojšnjo razpravo. — Italija popolnoma podpira Ogrsko v njeni zahtevi. — Le s pomočjo pojasnitve se bo mogoče izogniti resnim zapletljajem. Napetost med Italijo in Francijo se bo poostrižala.

RIM, Italija, 25. novembra. — Turinsko prizivno sodišče je zavrnilo zahtevo francoske vlade, naj Italija izroči francoskim oblastim dr. Paveliča, ki je po zavrnilu nekaterih zasnovanih atentatov na jugoslovanskega kralja Aleksandra. Niti Pavelič, niti njegov pomagač dr. Egon Kvaternik ne bosta izročena.

Zadeva pa še ni končno javno rešena. O nji bo namreč še razsojal sam justični minister Pietro di Francisci v Rimu.

Justični minister bo brez dvoma potrdil razsodbo prizivnega sodišča, ter bo ob tej priliki izdal uradni komunike.

Dr. Pavelič in Kvaternik se bosta morala zagovarjati pred italijanskim sodiščem.

Italijanska javnost je zelo vznemirjena zaradi neprestanih napadov, ki jih naperja jugoslovansko časopisje proti Madžarski in Italiji.

Italijanski listi zatrjujejo, da je bil atentat posledica političnih razmer v Jugoslaviji.

ZENEVA, Švica, 25. novembra. — Ogrska je naprosila svet Lige narodov, da naglo prične s preiskavo glede jugoslovanske obdolžbe, češ, da je položaj tak, da je ogrožen mir sveta, ne pa samo mir v osrednji Evropi.

Ogrska spomenica, katero je podpisal ogrski delegat Tibor Eckhardt, zahteva, da pride obdolžba na razpravo pri sedanjih izvanrednih seji Liginega sveta, ne pa da bi bila preložena na zasedanje v januarju. Delegati pri Ligi so mnenja, da bo Ligin svet sklenil obravnavati to zadevo na svoji seji v decembru.

Spomenica pravi, da more Ligin svet na sedanjih seji razpravljati o vsaki zadevi, ki se tiče svetovnega miru in vsled tega prosi, da bi razpravljali kar najprej mogoče. Ogrska je prisiljena braniti svojo čast in zavrniti jugoslovansko obdolžbo. Ogrska zatrjuje, da je ogrožen svetovni mir, kajti “silovita kampanja” Jugoslavije proti Ogrski je povzročila nevarno politično ozračje. To napetost so povzročile Jugoslavija in njeni zaveznici, ker dolže ogrske oblasti, da so krive marseillskega umora.

Delegati Male antante pravijo, da so pripravljene za takojšnjo razpravo ter so nekoliko nejevoljni na Francijo, ker je pregovorila Jugoslavijo, da ni sama zahtevala takojšnje preiskave.

RIM, Italija, 25. novembra. — Neko poluradno naznanilo pravi, da Italija popolnoma podpira Ogrsko v njeni zahtevi, da svet Lige narodov takoj prične razpravljati o obdolžbi Jugoslavije proti Ogrski.

To naznanilo pravi med drugim:

“Odgovorni italijanski krogi popolnoma priznavajo Ogrski pravico, da zahteva takojšnjo preiskavo o teh obdolžbah in italijanski delegati v Ženevi bodo z vso močjo podpirali ogrsko stališče. Odgovorni italijanski krogi so mnenja, da nobena dežela ne more ostati pod tako težkimi obdolžbami, kakor so te obdolžbe proti Ogrski.”

Italijansko časopisje soglašava v tem, da morajo vsi narodi takoj zavzeti svoje stališče glede “nevarnega” jugoslovanskega koraka. Giornale d'Italia pravi:

“Civiliziran svet bo na podlagi dokazanih dejstev sodil, ne more pa trpeti, da bi mišljenje, ki je bilo vstvarjeno med Ogrsko in Jugoslavijo, nada-

Porota je oprostila Samuelu Insulla

ANGLIJA IN AMERIKA STA SE POBOTALI

Obe državi vztrajata pri dosedanjem razmerju 5-5-3. — Sklenjen bo sporazum glede skupne politike na Pacifiku.

London, Anglija, 25. nov. — Angleški in ameriški mornariški delegati so na skupni seji sklenili, da vztrajajo pri svoji prvotni zahtevi, da ostane dosedanje razmerje v bojnih ladjah med Anglijo, Združenimi državami in Japonsko 5-5-3.

Po seji je bilo oznanjeno, da bodo Združene države za slučaj, da Japonska zavrže washingtonsko mornariško pogodbo, kar se bo gotovo zgodilo, skušale za Anglijo skleniti sporazum glede splošne mornariške politike, da se prepreči med obema državama tekmovanje v oboroževanju na morju.

Po tem sporazumu se bosta obe državi medsebojno obvezali o grajenju ladij. Vendar pa do sedaj ni še prišlo do kakih medsebojnih pogajanj, temveč se bodo pričela pozneje, ko bo jasno razvidno, da z Japonsko ni več mogoče priti do kakšnega sporazuma.

Anglija tudi ne bo sklenila kake zveze z Združenimi državami ali z Japonsko, kajti hoče biti v prijateljskih odnosih z obema državama. Anglija želi samo s pomočjo Združenih držav vzdrževati svobodo do morja.

Tokio, Japonska, 25. nov. — Časnikarska agentura ‘Rengo’ poroča, da je angleški zunanji minister Sir John Simon predlagal japonskemu poslaniku Matsudaira glede Pacifika ne-napadalno pogodbo med tremi državami. Kot pravi ‘Rengo’, se bodo Japonska, Anglija in Združene države zavezale, da se ne bodo posluževale vojne kot sredstva za poravnavo spora in da bodo vse tri države spoštovale nedotakljivost vsega ozemlja kake države.

Naročite se na GLAS NARODA, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

ljevalo tudi med drugimi evropskimi narodi in bi dalo povod za nove razprave.

“Jugoslavija mora z nepobitnimi dokazi pojasniti vzrok svoje obdolžbe. Ogrska pa mora biti takoj poučena o pravi vsebini obdolžbe ter se mora poslužiti vseh sredstev in metod, da brani svoje pravice. Samo s pomočjo popolnega in takojšnjega pojasnjenja se bo mogoče izogniti zapletljajem.”

To jasno dokazuje, da stoji Italija odkrito na strani Ogrske, vsled česar bo brezdvomno prišlo do večje napetosti med Italijo in Jugoslavijo in bo zaradi tega tudi mnogo težje prišlo do boljših razmer med Italijo in Francijo.

HITLER SE BO ZADOVOLJIL S PLEBISCITOM

2000 Posaarcev se bo vrnilo iz tujine, da se bodo udeležili glasovanja. — Dobili bodo vladno podporo.

Pariz, Francija, 25. nov. — Državni voditelj Adolf Hitler je ponudil Franciji oljčno vajo v svojem razgovoru s francoskim veteranom in poslancom Jeanom Goy, ko mu je rekel:

“Med obema deželama ne sme biti nesporazuma v sedanjih težkočah, ki so nastale vsled saarskega problema. Izjavljam, da bomo sprejeli izid plebiscita, pa naj bo kakoršenkoli”.

Berlin, Nemčija, 25. nov. — Kako silovita je borba za post Saara, je razvidno iz tega, da bo Nemčija izdala več sto tisoč mark za vrnitev do plebiscita v Saaru vseh onih Nemcev, ki so živeli v tem ozemlju do 28. junija 1919, ki pa so sedaj raztreseni po vsem svetu, pa imajo vendarle pravico do glasovanja v plebiscitu 13. januarja.

Po nemški cenitvi živi v različenih deželah okoli 2000 bivših prebivalcev Saara. Največ teh je v Združenih državah in samo iz New Yorka jih pričakujejo okoli 400 volilcev.

Iz Kitajske in Južne Amerike je že več nekdanjih prebivalcev Saara na potu v svojo domovino, v Kanadi pa so si že preskrbeli prostore na parnikih.

FRANCIJA IZGANJA NEMŠKE NUDIŠTE

Toulouse, Francija, 25. nov. — Iz Francije je bilo izgnanih 20 nemških nudistov, ki so se mudili v bližini nekega francoskega letališča.

Francoske oblasti pravijo, da so nameravali špijonirati. V Francijo so dospeli pod pretezo, da so židje, ki so se umaknili Hitlerjevemu nasilju.

53 JAPONSKIH MAJNERJEV UTONILO

Tokio, Japonska, 25. nov. — Danes je utonilo 53 premogarjev, ko je voda zalila Matsushima premogovnik v Nagasaki prefekturi.

ZVEZA MED FRANCIJO IN RUSIJO

Radikalni poslanec je trdil, da je Rusija ponudila Franciji svojo armado. Francija se poteguje za vzhodni Locarno.

Pariz, Francija, 25. nov. — Vzhodna Evropa je razburjena vsled zatrdila francoskega radikalnega poslanca Leona Achimbauda v poslanski zbornici, da je Rusija v slučaju vojne z Nemčijo ponudila Franciji svojo armado. Javnost je to njegovo trditev sprejela pod utisom, da je taka pogodba že sklenjena.

Sedaj pa Archimbaud zanika, da bi bil govoril o kakih vojaški zvezi med Francijo in sovjetsko Rusijo. Skupno z Archimbaudom zanikanjem so se pričela nova pogajanja glede vzhodnega Locarna v smislu načrta, katerega sta spomladaj izdelala sovjetski zunanji komisar Maksim Litvinov in umorjeni francoski zunanji minister Louis Barthou. In v soglasju s tem je francoski kabinet odobril besedilo odgovora poljski vladi, ki je odklonila svojo udeležbo pri vzhodni locarnski pogodbi.

Odgovor je sestavil zunanji minister Leon Laval po dogovoru z Maksimom Litvinovom, ter je bil takoj poslan v Varšavo. Poljska vlad o je na francosko povabilo odgovorila, da ne more skleniti nove pogodbe, ki bi ovrgla pogodbo, katero je spomladaj sklenila z Nemčijo. Poleg tega pa se Poljska bolj zavzema za posamezne pogodbe s svojimi sosedami kot pa za splošno pogodbo med državami.

Berlin, Nemčija, 25. nov. — Poročila o francosko-ruski vojaški zvezi so povzročila veliko presenečenje. Vlada o tem ni objavila svojega uradnega mnenja, toda nek visok uradnik zunanjega urada je rekel, da bi zveza med tako močno oboroženima državama, kot sta Francija in Rusija, zastrupljevala mednarodno ozračje.

“Mi se ne vznemirjamo, kajti naša zapadna meja je varna, razum Saara, ki pa bo po plebiscitu naš. Na vzhodu se ne dotikamo francoske zaveznice. Francija je pripravljena za morebitni napad — od katere strani? Gotovo ne od naše”.

POS LANIK GREW JE POSTAL STARI OČE

Tokio, Japonska, 25. nov. — Ameriški poslanik na Japonskem, Joseph C. Grew, je danes postal stari oče. Njegova najmlajša hči Mrs. Cecil Burton Lyon je porodila v tukajšnji St. Lukes bolnišnici hčerko.

OBTOŽENČEVI SORODNIKI IN PRIJATELJI SO VESELJA JOKALI

CHICAGO, Ill., 25. novembra. — Po dve uri in dve minuti trajajočem posvetovanju je dvanaest porotnikov zavrglo obtožbo glede goljufije \$100,000,-000 proti Samuelu Insulli in njegovim 16 trgovskim tovarišem ter so oprostili vse obtožence.

PAPEN V VLOGI POSREDOVALCA

Nemčija ne zahteva “anschlusa”, temveč prijateljski sporazum. — Oba nemška naroda naj bi sodelovala.

Dunaj, Avstrija, 25. nov. — Nemški poslanik Franz von Papen je časnikarskemu poročevalcu Associated Press rekel, da “anschluss” (priključitev Avstrije k Nemčiji) nima sedaj nikakega pomena.

“Nemci ne žele ‘anschlusa’ Avstrije”, je rekel von Papen, “toda Nemci samo žele popolnoma soglasje med obema nemško govorečima deželama v vseh zadevah življenja.”

“Isto velja za 35,000,000 Nemcev, ki žive izven nemške države. Nemčija je vedno navočada Nemcem, ki žive v tujini, da so zvesti svojim vladam”.

Z ozirom na svoje posebno poslanstvo v Avstriji je rekel von Papen:

“To je dedščina, ki jo moram izpolniti”. S tem je mislil na željo pokojnega predsednika maršala Hindenburga, da bi prišlo do normalnih odnosov med Nemčijo in Avstrijo. In v tem oziru ima von Papen mnogo upanja.

“Prepričan sem, da bodo obstoječe težkoče odstranjene”, je rekel. “Sedaj se vodijo trgovska pogajanja, da se poveča trgovina med obema deželama. Ena pogodba je že bila sklenjena in sicer, da bo 1500 železniških voz avstrijskih jabolok zamenjanih za 150,000 ton pregoma.”

“Upam tudi, da bo prepoved glede časopisov med obema deželama do gotove meje odpravljena, da bo tem prej prišlo do sporazuma med obema nemškima narodoma”.

PIJAČA BO DRAŽJA ZA BOŽIČ

Prodajalci žganja bodo za božične praznike zvišali ceno svojemu blagu. Do tozadavnega sklepa je prišla družba newyorških veletrgovcev z žganjem in vinom.

Predsednik družbe P. J. O'Hara je rekel: — Veletrgovci so prodajali pijačo po cenah, ki niso dovoljevale nobene dobička. Skušali so pač odpraviti konkurenco, ki jim jo delajo butlegarji. Ker se pa ta poskus ni obnesel, bodo cene piva in žganju zvišane.

Po oprostilni razsodbi so obtoženci s svojimi ženami hite-li k porotnikom ter se jim med solzami zahvaljevali za oprostitev.

Sodnijska obravnava moti Insulla in njegovim tovarišem je trajala štiri tedne in tozadavne listine so se nagromadile tako, da tehtajo pet ton.

Sodnik, državni pravdik in zagovorniki so zapustili sodnijsko postopje, ko je bila zadeva prepuščena porotnikom, ker niso pričakovali tako nagle razsodbe. Sodnijski sluge so jih tedaj naglo poiskali ter so jih pripeljali v dvorano.

Dvorano so naglo napolnili poslušalci, nato so prišli obtoženci in njihovi sorodniki. Insull je pri vstopu v dvorano kadm cigaro. Insull je sedel nasproti sodniku, bled in nervozen. Njegov sin je neprestno zvečil gumiji.

Ko je bil prebran pravdorek porotnikov, so po dvorani zadoneli klici odobravanja. Ljudje so se drenjali proti obtožencem, jim čestitali in stiskali roke.

AVSTRIJSKI LEGIJONARJI BREZ VPLIVA

Nemčija ima z avstrijskimi nazijci teža v e, kar odkanjajo nemško državljanstvo.

Monakovo, Nemčija, 25. novembra — Slovita avstrijska legija, katero so smatrali za največjo nevarnost za evropski mir, se bo mirno razšla. Te napadale čete sestojijo iz avstr. nazijskih beguncev, štejejo 24 tisoč moških in bodo v bližnji bodočnosti popolnoma izginile.

Okoli 8000 teh legijonarjev je bilo že prideljnih nemškimi napadalnim četam, toda veliko težavo ima nemška vlada z razdelitvijo ostalih legijonarjev. Ta problem je tem težji, ker je poveljni avstrijskih legijonarjev Alfred Fraunfeld zapleten v finančni skandal glede izdatkov 500,000 mark, kateri znesek je bil namenjen za vzdrževanje legijonarjev na Bavarskem.

Avstrijski legijonarji so po veliki večini odklonili nemško državljanstvo, kar bi bila za nemško vlado najpovoljnija rešitev. Ako bi koteli postali nemški državljani, bi mogli biti zaposleni pri gradbenih delih, kot so drugi Nemci in bi dobivali državno podporo.

Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)
Frank Bakist, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

NOVA ZVEZA

Prejšnji petek je bila podana v francoski poslanski zbornici zelo značilna izjava.
Rečeno je bilo namreč, da bi se za slučaj vojne med Francijo in Nemčijo, pridružila Franciji Sovjetska Unija ter da bi rdeča armada udarila na Nemce z Vzhoda.
Koliko je resnice na tej ugotovitvi, se zaneskrat še ne ve, kajti zadnje čase se pojavljajo vsepovsod precej fantastične vesti, ki so skoro brez podlage.

MADŽARSKA IN ITALIJA

Mala antanta, v kateri so Jugoslavija, Čehoslovaška, Romunska, je precej mogočna, ni pa dovolj močna, da bi se drznila nastopiti proti Italiji.
Preiskava o vzrokih, ki so dovedli do umora jugoslovskega kralja Aleksandra, je dosegla, da so imeli Paveličevi "ustaši" na Madžarskem in v Italiji posebno taborišča, v katerih so se vežbali v orožju in pripravljali na atentat.
Plačati so bili večjidel z italijanskimi lirami, in njihov vodja dr. Pavelič je imel v Italiji svoj glavni stan ter bil na pritisk Francije tudi v Italiji aretiran.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga ob tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vselej naša dolgotrajna skušnjava vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne preskrbe, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vse pojavnike.
Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vizije in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, so najmanjša stroški.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

OBLAKI NAD SAARO

Čim bolj se približuje kritični čas saarskega glasovanja, tem jasneje se vidi, koliko netiva in eksploziv se je nakopičilo v tem kotu Evrope, kjer se bo v kratkem odigralo poslednje poglavje versailleske razmejave.
Poznavalec evropskih političnih razmer je bilo jasno že pred petnajstimi leti, da bo vprašanje končne pripadnosti Posaarje predmet kočljive borbe. Ta zavest je bila brez dvoma tudi eden glavnih vzrokov dolgoročne odgoditve plebiscita.
Toda če so tvorci mirovnih pogodb pričakovali, da se bodo razmere v roku petnajstih let kolikor toliko ustalile in ublažile, se njih upanje ni izpolnilo. Reči se celo sme, da je položaj danes še bolj kompliciran in težaven, kakor je bil neposredno ob koncu velike vojne.

na razpolago, ostal gospodar položaja in mu ne bodo navali razpaljenih množic zrasli čez glavo.
Posaarje je brez vojaške osadke; varnostno službo vršita domača policija in orožništvo. Težko je verjeti, da bi ta aparat sam vzdržal v kritičnih dneh, ko bodo od vseh strani pritiskale strasti končne borbe. To uvidevajo tudi mednarodni garant mirovnih pogodb in iščejo izhoda iz nevezdrne situacije.
Kombinacija s švicarskim vojaštvom, ki naj bi prevzelo skrb za red in mir, se je morala opustiti zaradi odpora švicarske vlade. Ni preostalo tedaj drugega, kakor da je stopila na plan Francija, ki je že na podlagi sklepov Lige narodov iz let 1925 in 1926 prevzela obveznosti, dati predsedniku saarske komisije na njegovo zahtevo vojaštvo iz svojih garnizij na razpolago, ako bi bilo to treba za vzdrževanje reda in mira v Posaarju.

Razburjenje, ki je nastalo zadnje dni v Nemčiji, ker je bila na pobudo saarske komisije odrejena pripravljenost nekaterih francoskih garnizij v Loreni, je vsekakor brez temelja, toliko bolj, ker je še iz Stresemannovih časov veljavni direkten dogovor, po katerem ima nastopiti v slučaju potrebe na saarskem ozemlju francoska vojska intervencija. Kljub temu jasnemu pravnemu stanju kriči nemški tisk o provokaciji in dolži Francijo, da ta pripravlja napad na "mirno in disciplinirano" saarsko nemštvo. Nemški protesti, ki so bili vloženi v zapadnih državah, so sicer stvarno že rešeni in z varnostnimi pripravami soglašala zlasti Anglija, ki je po osebi predsednika saarske vlade Knoxa še posebno angažirana, vendar se nemška kampanja še nadaljuje z vso srčnostjo, tako da je pričakovati stopnjevanja konflikta do skrajnosti.
Mrzlično oboroževanje, ki se v Nemčiji z vso vnemo nadaljuje, seveda tudi ne prispeva k pomirjenju, marveč ustvarja atmosfero, ki utemljuje resne skrbi za ohranitev evropskega mira, če bi Nemčija pri glasovanju podlegla.

Cena DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA
Angleško-slovensko Berilo ENGLISH SLOVENE READER
STANE SAMO \$2
Varočite ga pri — KNJIGARNI 'GLAS NARODA'
216 WEST 18th STREET, NEW YORK CITY

BLAZNIKOVE Pratique

za leto 1935
IMAMO V ZALOGI
Cena 25c
s poštnino vred.
V kratkem bo gotov Slovensko-Amerikanski KOLEDAR za l. 1935
Cena 50c

Glas Naroda
216 West 18th Street
New York, N. Y.

MARCONI OBLJUBLJA NOVE IZUME

V Pratu—Smeraldu so Italijani otvorili novo brezžično postajo na kratke valove, ki je določena zvezi z Združenimi državami. Ob tej priliki je izumitelj in predsednik italijanske akademije Marconi imel brezžični pogovor s predsednikom newyorške Radio Corporation, Sarnoffom. V tem pogovoru je poročal o razvoju kratkovalovne oddaje, ki jo je že leta 1922 napovedal kot metodo prihodnosti. Danes bi lahko rekli, da temeljijo vse zveze na veliko daljavo za telefon, brzojav in televizijo na kratkih valovih. Nadalje je sporočil, da mu je uspelo sprejemati ultrakratke, 60 centimetrske valove na daljavo 258 km, t. j. na osemkratno vidno daljavo. A njih praktična uporaba je danes možna le na vidno daljavo. Marconi je zaključil svoj pogovor z besedami:
"Morla bom v nekolihi mesecih na isto razdaljo govoril z vami o nekem drugem delu in vam pokazal ne samo akustične porabe ultrakratkih valov, temveč tudi s televizijo aparate, ki sem jih uporabljal. In morda bom imel tedaj radost, da bom tudi koga izmed vas videl v televizorju".

ADVERTISE IN GLAS NARODA

SORODNIKA ALI PRIJATELJA V DOMOVINI NE MORETE BOLJ RAZVESELITI KOT ČE MU POSLJETE DENARNO POSILJATEV ZA BOŽIČ

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.
V JUGOSLAVIJO
Za \$ 2.30 Din. 100
\$ 5.25 Din. 200
\$ 7.50 Din. 300
\$12.25 Din. 500
\$24.25 Din. 1000
V ITALIJO
Za \$ 9.25 Lir 100
\$18.25 Lir 200
\$44.60 Lir 500
\$88.20 Lir 1000
\$176.— Lir 2000
Ker se cene sedaj hitro menjajo so navedene cene podvržene spremembi gori ali doli
Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali v lirah dovoljujemo še boljše pogoje.
IZPLAČILA V AMERIŠKIM DOLARJEM
Za izplačilo \$ 5.— morate poslati \$ 5.75
\$10.— " " \$10.85
\$15.— " " \$16.—
\$20.— " " \$21.—
\$30.— " " \$41.25
\$50.— " " \$51.50
Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glaz Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Kača zastupila kačo

V londonskem zoo-ju imajo obsečen terarij z najbolj redkimi strupenjačami. Posebno ponosni so bili na dvojico kraljevskih kober, ki sta se držali vedno nekaj stran od drugih kač, s katerimi se nista dobro razumeli, tako da so jima dali poseben prostor. Nekega dne so eno izmed njiju našli mrtvo. Ker ni kazala nobenega znaka bolezni ali poškodbe in so z njo ravnali vedno lepo, so sklepali, da jo je raztelesilo. V svoje veliko presenečenje pa so operatorji odkrili, da je kača poginila od kačjega pika. Ker na samomor ni misliti, ostane samo še domneva, da jo je pihala njena tovarišica. Ta zgodba obenem dokazuje, da je trditve o imunosti kač zoper kačje pike neutemeljena.

TOLŠČAVOST

Na Prvi dunajski medicinski vseučilišni kliniki so globoko prodrli v skrivnost tolščavosti. Izkazalo se je, da ima ta v večini primerov svoj izvor v možganih in sicer v obolenju ali premajhni delavnosti nekega njihovega določene mesta, ki je baš središče za proizvodno tolšče. Raziskovalci so iz možganskega podaljška pridobili hormon, ki rabi za raztolščanje krvi.

Po mastni hrani količina tolšče v krvi zelo naraste, ta porast pa se ustavi in celo nazaduje, če poskusni osebi vbrizgajo nekaj omenjenega hormona. Sedaj so prvi eksperimentalno dokazali bistveno motnjo v proizvodni tolšče pri debelih, dočim je doslej vedno kazalo, da ni količina tolšče v krvi pri njih tudi po mastni hrani nič dosti večja nego pri normalnih ljudeh. Preiskava je dosegla, da nima hormon za raztolščanje pri debelih nobenega učinka.

ČUDNA RASTLINA.

Poznamo rastlino, ki ji je domovina Himalaja, azijsko gorovje z najvišjo goro sveta. Ta rastlina raste brez zemlje in vode. Če seme položimo na navadno desko in desko obrnemo proti soncu, se v aprilu in maju razveje. Seme te čudovite rastline pa dobimo le, če ga vsaj za nekaj časa položimo v zemljo. Novo seme namreč dobi v tem kratkem času toliko hrane iz zemlje, da more pozneje hraniti celo rastlino, ki se je razvila iz njega!

Peter Zgaga

SEZONSKI HUDIČ.

Država New Jersey, v kateri živim, je znana po dveh značilnostih — po komarjih in po hudiču, ki se začne sleherni leto takole po sv. Martinu pojavljati tukaj in tam.
Posebno začasa prohibicije so ga dostikrat videli na raznih krajih.

Tudi te dni se pojavlja, in ljudje, ki so ga videli, edino v tem ne soglašajo, kakšen da je.
Nekateri pravijo, da ima na eni nogi kopito, na drugi pa lakast čizem, dočim drugi zatrjujejo, da ima na obeh nogah kopita.

Nekateri pravijo, da ima dolge čekane, drugi pa zopet zatrjujejo, da je skrb ko stara baba.
Zaenkrat ni še nobenemu človeku nič hudega prizadel, ampak se spravlja le na kokaši.
V okraje, po katerih plasi hudiča, se je podala posebna komisija, ki je dognala, da tista pošast ni hudič, pač pa kaj drugega, ali je pa vse skupaj le plod premočne pijake oziroma prenapetih možgan.

Vnela se je debata, ki ne bo tako zlepa končana.
Znanstveniki in učenjaki vztrajajo pri svojem, oni, ki so hudiča videli, pa prisegajo, da so ga videli zares.
Jaz običajno vedno potegnem z moderno znanostjo, v tem slučaju sem pa popolnoma na stališču onih, ki pravijo, da je mogoče videti hudiča.
Tukaj je nekaj dokazov:
Nekatera društva imajo navado preskrbeti pijačo za veselico na ta način, da vsak član prinese galono doma pripravljene kaplje ter jo daruje v korist društvene blagajne.

Točaj neumorno toči zdaj iz te, zdaj iz one galone, zdaj črno, zdaj belo, zdaj čisto, zdaj kalno, zdaj rmenkasto in ceki-nasto, zdaj bolj pomijam nego božji kaplji podobno.
Ti, dragi rojak, pa lepo pokušaj vsekrizem in vsevprek od začetka pa do konca veselice.

Ko se boš drugega jutra prebudil in odprl oči, boš videl hudiča, pa če si doma v New Jersey ali ne.
Nad svojo kletjo boš vedno sam gospodar.
Sam imej ključ, sam hodi točit in pretakat. Če komu drugemu poveriš to oblast, se ti lahko pripeti, da boš britko razočaran.

Ko se boš namreč nekega dne odpravil v klet in začel trkati po sodih, ne rečem sicer, da boš videl hudiča, ampak razločno ga boš slišal, kako bo bobnel in grmel.
V soboto zvečer pojdi svojo tedensko pljčo zakvartat ali jo pa zapraviti z malopridnimi ženskami in se vrni v nedeljo zjutraj trezen in zaspan domov.
Ona (že veš kateri) te bo čakala v kuhinji in bo morda zastran lepega tudi kakšno polence držala v rokah.
— Se zdaj pride, kaj! — bo rekla.
Ti boš pa kar molčal in v tla boš gledal, grešnik spokorni.
To je prvo vprašanje, ki pa seveda ni poglavitnega pomena.
Drugo najbolj važno vprašanje se namreč glasi:
— Kje imaš denar! Daj sem denar!
Ti boš izjecljal, da nimaš denarja in takoj v naslednjem trenutku boš videl hudiča in pol.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MAUD

Oče je sporočil Ervinu, da pričakuje sorodnice, s katero so bili otroci zadnjic skupaj pred enajstimi leti. Pristavil je tudi, da ostane ta sorodnica dalj časa pri njih morebiti celo za vedno; njegova želja je bila, da bi se Ervin in Maud vzela in postala mož in žena.

Po očetovem naročilu je moral Ervin na postajo, da sprejme svojo sorodnico iz otroških let. To ga je tako vznemljilo, da si je želel, naj bi vohče ne prišla. In ko je v takih in podobnih mislih korakal sem in tja po peronu, je zažvižgal lokomotiva, vlak je prihrumel na postajo, se je ustavil in iz vagonov se usuli potniki v o bilnem številu. Še preden se je do dobra zavedel, je videl pred seboj visoko, elegantno plavalasno damo, ki mu je ugajala na prvi pogled.

— Maud! — je vzkliknil Ervin ves srečen, da mu je usoda dala doživeti ta trenutek.

— Kdo pa ste, gospod, ki me ogovarjate? — je vprašala dama.

— Tvoj sorodnik vendar... sorodnik Ervin... oče mi je naročil, naj te sprejemem, ker bo tvoj znak šopek rdečih vrtnic.

— Saj res, — je dejala ona in se ozrla po rdečih vrtnicah. — Ti si torej Ervin?

— Bože moj, ali sem se ta

ko strašno izpremenil v te enajstih letih?

— Zelo, zelo, Ervin. Tako lep in eleganten si, da bi te bila kmalu zgrešila.

— Ti, Maud, ti si šele lepa in očarljiva! Ko sem te videl pred enajstimi leti, mi nisi bila niti malo pogodu. Zdaj pa sem neskončno zadovoljen, da si prišla!

Tako sta se Ervin in Maud razgovarjala in se nekaj trenutkov gledala, ne da bi rekla besedico.

— Maud! — je nagovoril Ervin, — ali bi mi hotela storiti uslugo? Imam predlog za te.

— Če ni kaj nemogočega, — se je izvijala Maud.

— Maud, ne želim, da bi se takoj odpravila k mojim roditeljem. Obsuši bi te z vprašanji, silili vate z vseli strani. Veš kaj! Stopiva kam skupaj! Ali si že zajtrkovala?

— Se ne.

— Glej nu, saj to je kakor nalašč! Stopiva tja na zajtrk in na kratek razgovor! — Bova vsak lahko odkrito kakšno rekla!

In Maud se je obesila Ervinu na komolec. Zavila sta v restavracijo, kjer je Ervin naročil zajtrk in med tem pripovedoval, kako je bil nezadovoljen, ko ga je oče poslal na postajo, da sprejme njo, toli dra-

go sorodnico... potem pa ko jo je zagledal, so se njegova čustva docela izpremenila.

Ko sta si otežala dušo, je Ervin povzel:

— Maud, zdaj se bom peljal za to, da ostanes kar najdeje tukaj. Skušali bomo urediti zadevo sploh tako, da se ne vrneš več tja, odkoder si prišla. In še nekaj, draga Maud: idejo imam, imenitno idejo — samo zate.

— Kakšna je ta ideja? — je vprašala Maud z zapeljivim glasom.

— Telefoniral bom domov, da nisi prišla s tem vlakom, da si sporočila svoj prihod šele jutri.

— Kakor izvoliš, — je dejala sladko.

— Tako bova ves dan prosti. Posvetila se bova lahko drug drugemu... Kaj praviš k temu?

— Temu sijajnemu vabilu se gotovo ne smem odreči, — je odvrnila Maud.

— Tako je, tako, saj vidim, da si sijajno dekle Maud! — je govoril Ervin in ganjen poljubil mladi dami roko.

Ervin je odvedel Maud v hotel, kjer je najel sobo, domov pa je telefonično sporočil, da se je pripeljal namestu Maud neki njegov prijatelj, s katerim bosta skupaj prebila dan. Dan, ki ga je preživel v

PAIN-EXPELLER

Zoper vse bolečine mišic zahtevajte svetovnoslavni ANCHOR PAIN-EXPELLER Pain-Expeller vedno prežene bolečine

KILLS PAIN

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

Maudini družbi, pa je bil resnično najsmrečnejši dan v njegovem življenju.

Pozno ponoči sta se Maud in Ervin razstala. Spremil je je v taksiju do hotela in ko je izstopila, jo je vroče poljubil na usta.

Domov je prišel ob rani zori.

Srečal je očeta, ki ga je pozdravil z zaspanim glasom.

— Odkod ti? — ga je sprejel roditelj na pragu.

— S prijateljem sva nekoliko pokrokala.

— Tako, tako. Nu, zdaj si pa prinesel mačka domov, kaj ne?

Ervin je bil tako omamljen od misli na Maud, da ni nič odvrnil.

— Sinko, zakaj si pa včeraj telefoniral, da ni prišla? Pripeljala se je vendar točno ob rečeni uri! Držala je v roki šopek rdečih vrtnic.

Ervinu se je zdelo, da je zasnežen in da bo najbolje, če prizna resnico.

— Prav imaš, oče! Maud je res prišla, imela je v rokah rdeče vrtnice, — je dejal Ervin.

Oče je začudeno pogledal sina.

— Kako pa to veš?

— Vse vem, vse vem, oče, bila sva včeraj ves dan skupaj. Skladava se naravnost divno!

— Kdo vendar?

— Kdo? Maud in jaz!

— Ali si znorel, ali imaš takšnega mačka, da ne veš, kaj blebečeš! Maud je prišla nekaj minut za teboj k nam. Saj ni napravila koraka iz hiše — kako si jo videl?

— Upam, — je dejal general smeje, — da ne bomo imeli prilike prepričati se o tem, poveljnik.

— Kdo ve?... V teh časih, ko Anglež tako besno zasleduje vsako našo ladjico, da bi jo napadel, če je le malo močnejši, lahko vsak hip naletimo na celo eskadro sovražnih ladij!...

— In kaj bi storili v takem primeru, gospod poveljnik? — se je oglasil vitez de Vaudrey, ki je z zanimanjem poslušal markizov razgovor s kapitanom.

— Vražja strela! — je vzkliknil Lafayette: — stvar je čisto jasna. Naš poveljnik gotovo ve, da je njegova dolžnost prepeljati nas varno čez morje in se po možnosti izogibati spopadov s sovražnikom, dokler smo na širnem morju...

Pri teh besedah je udarila poveljniku kri v glavo.

— Na ameriških tleh se bomo morali boriti z Angleži. Gotovo ne bomo zamudili nobene prilike, da pokažemo svojo ljubezen do domovine, in jaz bi rad prvi ugotovil premoč naše ladje nad sovražnikom, ki bi nas hotel napasti; toda ta osamljeni spopad, pa naj bi bil še tako slaven, bi ne pripomogel mnogo k svobodi Amerike...

— Poleg tega, — je nadaljeval general, — zmaga bi se lahko izmuznala našim vrlim mornarjem navzle vsemu pogumu njihovoga poveljnika in njih samih... In potem... Šeststo vojakov, ki jih pripeljem generalu Washingtonu, bi našlo smrt brez vsake koristi za stvar, ki ji bomo, upam, kmalu pripomogli do zmage.

Kapitan de Virelay je bil kot rečeno zelo razburljiv pri razgovoru. Ves čas, ko je general govoril, si je grizel ustnice. Ko je pa general končal, se ni mogel več obvladati in dejal je razburjeno:

— Vse to je zelo lepo, gospod markiz, toda mene se vedno mika spoprijeti se z eno izmed velikih fregat Njegovega Velikanstva angleškega kralja... A takih skomin ne pustimo splestiti, mi, francoski mornarji.

Vsi so obstopili kapitana, ker so mu brali iz obraza, da bo povedal nekaj zanimivega.

— Tista fregata se je imenovala "L'Arrogante" ("Ponosna") in pri svoji mornariški časti prisegam, da potopim njen ponos, čim jo srečam na morju. Če torej hočete vedeti, zakaj bi se rad spoprijel z angleško fregato, me poslušajte:

V bitki, ki se je v nji moja korveta "Desiree" s premočjo borila z dvema angleškima ladjama, baš ko je ena zavozila na pečine, jaz sem se pa pripravil zavoziti drugi v bok, torej v najbolj kritičnem trenutku se je prikazala na obzorju "Arroganta"...

Straža jo je takoj opazila... Spoznal sem nevarnost. Toda odločen opraviti najprej z napadenom, že napol premagano ladjo, sem zapovedal ujeti jo in navaliti na njen krov.

... In da bi vzpodbudil svoje mornarje, sem jim zaklical:

— Pogum, prijatelj! Tam doli je velika angleška pošast, ki nas hoče napasti... Obeta si, da nam pošlje vsa letino železnih sliiv, čim se nam približa... Od vas je odvisno, ali se ji bo to posrečilo... Pogum, otroci!... Razbijajte, sekajte in režite vse te goddame, predno jih bodo mogli oprostiti... Hurra, otroci!... Na krov!

Ah, da ste videli, kako so se vsi moji mornarji in vojniki pognali na krov napadene angleške ladje!... In kako so razbijali okrog sebe... Za enega padlega izmed njih je padlo pet sovražnikov!... To vam je bila litra in popolna zmaga!...

Šele, ko se je začela ladja počasi petapljati, je bil boj na krovu končan.

Bil sem prepričan, da se mi bo angleški kapitan z zadnjo peščico mornarjev udal. Že sem skoraj hitel k njemu, da bi sprejel njegov meč, ko je zadonel strel z angleške fregate. Krogla je udarila mimo moje ladje.

Tristo vragov! — sem zaklical... K topovom!... Toda predno so skočili moji dečki k topovom, je nam poslala fregata v pozdrav ves svoj naboj.

Kapitan de Virelay je za hip umolknil, da si je obrisal potno čelo. Potem je pa nadaljeval še bolj razburjeno:

— Zdelo se je, da se je moja ladjica zamajala pod dežjem krogel... Prvi je sledila druga salva... Končno smo tudi mi odgovorili. Ni-

mo se pa mogli spuščati v ta pogovor delj časa. Na ladji je nam namreč že primanjkovalo streliva, ker smo ga bili porabili v spopadu z ladjo, ki smo jo tako slavno premagali. In sredi tega zmago-lavja naj bi poginili!

Ah!... vsaj dopustiti nisem hotel, da bi moja ladjico ujeli in žalostno vlekli za sovražno fregato.

Poklical sem svoje ljudi in jim zapovedal prevrtati ladjo. Moje povelje je bilo sprejeto z velikim navdušenjem in tudi takoj izpolnjeno.

Noč se je nagla bližala... Upali smo se, da se nam bo posrečilo v temi odnesti pete. Na morje smo spustili dva čolna in vsak je imel spredaj možnar. Moji mornarji so ju hitro zasledili.

Ko sem prišel slednjič na vrsto jaz, da bi zapustil svojo ladjo, sem padel na kolena in se poslovil od nje, preklinjajoč Angleže... Ah, gospodje, plakal sem kakor dete!...

Kapitan je globoko vzdihnil in nadaljeval:

— Noč je nam bila naklonjena. Obema čolnoma se je posrečilo niti fregati. Čez dva dni nas je sprejela na krov francoska ladja, namenjena na Antile.

Kapitan je obmolknil. Njegovo pripovedovanje je vse pretreslo. Nekateri so pristopili, da bi mu stisnili roko. Sam Lafayette je bil ginen.

— Kaj ste se vračali iz Bostona, kamor ste me bili takrat odpeljali, ko se je to pripetilo?

— Da, gospod markiz, in vi ste bili zadnji potnik, ki ga je videla "Desiree" na svojem krovu.

Za hip je obmolknil in nadaljeval:

— Zdaj vidite, gospod general, kako težak dolg moram poravnati z "Arroganto", čim jo srečam... Na častno besedo starega morskoga volka vas zagotavljam, gospod general, da bi me nobena sila ne mogla zadržati, da bi ne napadel te proklete fregate, samo če bi jo srečal gani.

— K sreči, — ga je prebil Lafayette, — računate zasukrat samo z naključjem, ki naj bi privedlo vašo lepo ladjo na pot "Arrogante". Jaz pa upam, da se to med našo vožnjo ne bo zgodilo, saj se je začela ob najugodnejših znamenjih, gospod poveljnik, "Fondroyant" ponosno reže valove.

Lafayette je hotel s temi besedami odvrniti kapitana od teh misli in napeljati pogovor drugam.

Kakor je dejal Lafayette se je bilo vožnja začela zelo dobro. Že takoj prve dni so lahko potniki ocenili vse vrline "Fondroyanta".

Pod spretnim vodstvom kapitana de Virelaya je "Fondroyant" res skrbel za varnost drugih ladij; spajal in zblíževal je tiste, ki so se preveč oddaljali od v naprej določene poti, pazil je zdaj na levem, zdaj na desnem boku malega brodogva, ali se ni pojavila kje sovražna ladja.

Potem zopet je razvil vsa jadra, da je dohitel obe ladji spredaj. Na vsaki teh lažjih ladij je bilo po trideset mož posadke pod poveljstvom dveh častnikov, ki sta bila oba istega kakor njun poveljnik, kapitan de Virelay.

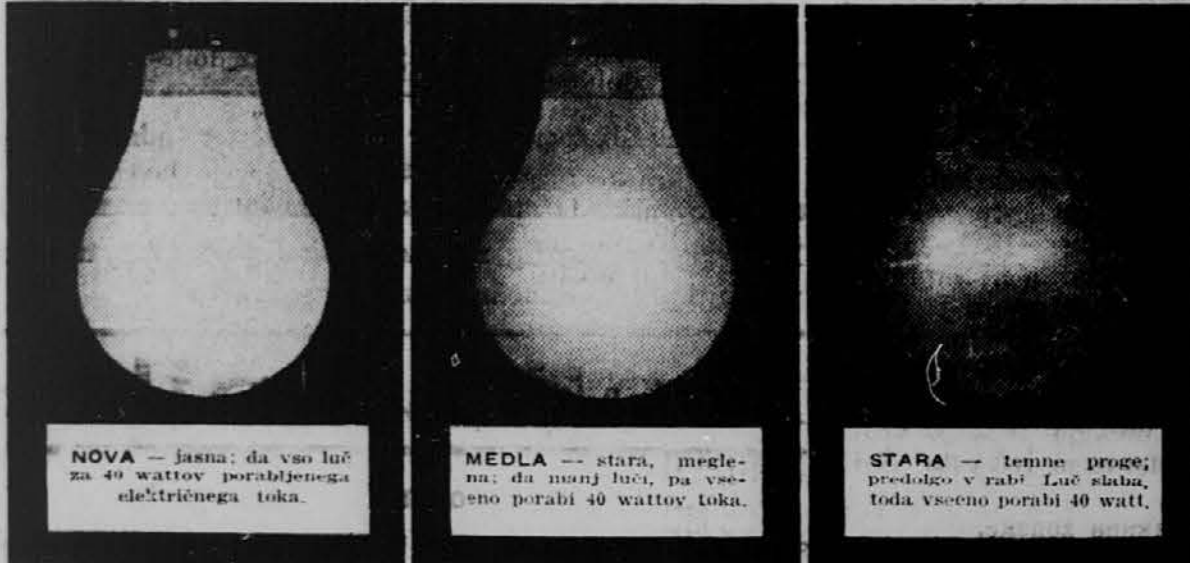
Oba sta bila enako zagrizena sovražnika Angležev, kakor kapitan, saj sta imela za seboj že več krvavih bitk z njimi.

— Samo na vaju se zanesem, če bomo imeli srečo, da naletimo na Angleže, — je zatrjeval kapitan tema častnikoma.

(Dalje prihodnjé.)

STANE SAMO 1c ZA LUČ 40-WATT ŽARNICE NAD 4 URE

... TODA DOBITE VSE ZA SVOJ DENAR. PAZITE SE PREVEČ RABLJENIH ŽARNIC

NOVA — jasna; da vso luč za 40 wattov porabljenega električnega toka. MEDLA — stara, meglena; da manj luči, pa vseeno porabi 40 wattov toka. STARA — temne proge; predolgo v rabi. Luč slaba, toda vseeno porabi 40 watt.

ELEKTRIKA JE POCENI. En sagn penny kupi dosti luči. Toda vaša električna družba želi, da bobite yso vrednost za vsak potrošeni penny.

Vsled tega objavljamo te slike, da vam pokažemo, kako se luč povprečne žarnice manjša, ko se njeno koristno življenje bliža koncu. Kakor izrabljena zobna krtačica ali motor poln saj pomeni medla žarnica slabo gospodarstvo. Vara vaše oči in vaš žep.

Prah na žarnicah ali na senčnikih svetilk zmanjša luč, ki bi jo morali imeti. Obrišite enkrat na teden žarnico in senčnik. Več luči boste dobili za iste pennyje.

Ne, mi ne prodajamo žarnic. Toda v vašem lastnem interesu vam svetujemo, da odstranite stare žarnice, ko prevelike pege na notranjosti stekla pričajo, da so njihov najjasnejši dnevi prešli. Recite vašemu prodajalcu električnih potrebščin za stalne, v Ameriki napravljene žarnice.

THE NEW YORK EDISON COMPANY • THE UNITED ELECTRIC LIGHT AND POWER COMPANY
BROOKLYN EDISON COMPANY, INC. • NEW YORK AND QUEENS ELECTRIC LIGHT AND POWER COMPANY

BREZPLAČNA ILUSTRIRANA KNJIŽICA: "Dela, ki jih napravi penny za vas". Kako stidite, če uporabljate elektriko. Kako čitati vašo metro za elektriko. Koristni nasveti za dom. Naročite jo z dopisnico od: Room 411, 4 Irving Place, New York.

1c Jobs PENNY

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

30

— Saj sem jim že dostokrat povedal v obraz. Kadar kmet napravi kako kupčijo in je dobiček na njegovi strani, tedaj me pusti, da govorim, kar hočem in se mi smeje. Ako pa sem res napravil kak dobiček in kmet to opazi? He, tedaj pa zmerja: žid, žid! — Rufel zmaže z glavo in dvigne ramo. — Jaz pa grem svojo pot in se za vse nič ne zmenim. Naj zmerjajo, kadar sem napravil kak dobiček.

— Beži, Rufel! Še vedno vas je vsakdo z veseljem sprejel. Vsak v vasi rad kupuje z vami.

Stari pozorno pogleda, kot bi mu bila ta pohvala sunljiva, kakor je ž njim govorila mlada žena.

— In, pogledajte, Rufel, ako kdo v jezi zavpije: žid, žid! — pri tem nikdo nič ne misli!

— Naj reče komu drugemu, katerega misli!

— Je pač tako na srečo, da mora nedolžni trpeti za krivičnega. Taki, kakoršen ste vi, niso vsi židje, ki prihajajo v našo vas. Pomislite samo na onega, ki je naše sosede spravil ob hišo in grunt. Tak slepar! Ljudem ni zameriti, če v svoji jezi in bedi vpijejo: žid, žid! Recite sami: ali jim je mogoče zameriti?

Rufel molči.
— Kaj ne? Ne rečete nič.
Starec vzdihne.

— Draga gospa, dobra gospa Purčeljeva! Kaj pa hočete, da vam rečem? No! Ali nja zabavljam čez žide? Telega vendar od mene ne morete zahtevati. Saj sem vendar žid. Ali pa naj jim oporekam in naj jih hvalim! Saj vendar poznam žide. No, torej! Zato rajši molčim! Ker pa že govorimo o tem, draga gospa Purčel, bova napravila gladko kupčijo in bova rekla: ljudje so, kakor jih je Gospod ustvaril. Polovico jih je ustvaril v jezi, drugo polovico pa v ljubezni. In mislim, da je slednjič vse eno, če rečem: židje, kristjani in Turki! Povsod sa sami ljudje. Ali imam prav? In povsod so slabi. Bog jim odpusti!

— Da, Rufel, tako tudi sama mislim.
Rufel izvleče rdeči robec ter si obriše čelo. Nato pa postavi okovano palico na tla.

— No, za svoj del z ljudmi dobro izhajam. Ako pa imam v vasi res kdaj kako nepriliko, od kod to pride? Od tega prekletega denarja. Pošteno kupčijo rad napravim. Lepa kupčija je vedno lepa. Z denarno kupčijo pa me naj puste pri miru. Ali imam kak denar? Saj vendar nimam ničesar! Sedaj pa tam gospodarijo slabo in potrebujejo denar in denar in denar. In tedaj pravijo: Rufel, posodi mi! Rufel, posodi mi! Rufel, daj mi denar! Rufel spredaj, Rufel zadej! In res, Rufel se pusti pregovoriti, si brusi pete in spravi skupaj nekaj denarja. Kot pošten mož moram vendar za to skrbeti, da ljudje, ki so mi zaupali, zopet z obrestmi dobijo svoj denar nazaj. Pa pridem opominat, tedaj me surovo naženejo. In če mi ne plačajo in moram — Bog me varuj — iti na sodišče, tedaj pa vpijejo: žid! žid! In tedaj mi zamerijo, da je nekaj neumnih židov pred osemnajststo leti ponazgalo krščanska Zvečičarja křizati. Saj vendar nisem bil poleg. Zakaj pa ne zabavljam čez Italijane? Ponej Pilat in njegovi hlapeci so vendar bili Italijani. In rečem vam, gospa Purčel, ko bi bili židje tedaj vedeli, kaj bo iz tega prišlo, bi bili bolj pametni in tega ne bi storili. No, pa kristjanom to zopet ne bi bilo prav. Ali ni tako? Teško je življenje, gospa Purčel! — In zopet si Rufel z rdečim robcem obriše čelo. Nato pa pravi mirneje: — Surovosti! Da! Pogledajte, mene, draga, dobra gospa Purčel: ko bom šel od tukaj, vem, da bom zopet moral v svojo vrečo spraviti nekaj surovosti. In zakaj? Ker moram po pravici in dolžnosti malo opomniti.

— O, moj Bog! Pri kom pa?
— Pri gospodu Žoržu, kovaču! Zopet enkrat!
— O, Jezus! S tem ubogim Žoržem je križ!
— Ko mu pa to poveste? Prava nadloga je s tem človekom! Zračen kot drevo! Mogel bi sedeti v sreči in blagostanju, kot jederec v sladki breskvi! Toda ne! Razmeče lepi denar, pusti, da mu solnce sije na hrbet in za kmete lovi smrdljive ribe. Napravil bo še žalosten konec, tega se bojim.

— Toda, pogledajte, Rufel! Sedaj ga je pustil pomočnik, kot pravijo ljudje, sedaj mora še dvakrat bolj trdo delati. Dva dni pa že pridno kuje. — Karolina odpre okno, da je mogel Rufel slišati udarce kladiva, ki so prihajali iz kovačnice.

— Naj bi že bilo! Ko bi pri njem videl resno voljo, bi se že pustil pogovoriti. Še pomagal bi mu! Bog ve, da sam rajši vidim, da dobim svoj denar s postavnimi obrestmi, kot pa bi reveža gledal, kako se pogreza in da bi zopet kdo kričal za menoj: žid, žid! Toda vanj nimam več vere. Ali pa se mora zgoditi čudež. Toda čudeži so zelo redki. In verjemite mi, gospa Purčeljeva, kadar se je lahkomišljenost pri človeku pregrizla skozi kožo, potem tudi najboljši krojač na svetu ne more več zašiti luknje. Tedaj oslepe, vrtajo luknjo v luknjo, zvrčajo krivdo na vsako stvar, samo na sebe ne, se razčepirijo in zmerjajo vse ljudi, mučijo ljudi, ki jim želijo dobro. — Rufel umolkne in prestrašen pogleda. — Kaj pa imate, gospa Purčel?

Karolina je vstala; solze ji stoje v očeh.

— Draga gospa Purčel! Dobro sree imate! In v božjem imenu: ako že imate toliko usmiljenja do gospoda Žorža — vam na ljubo storim — danes ga ne grem več opominjati in bom še malo počakal. Sedaj pa se zopet smejte! — Rufel postane nemiren, ko vidi, da se mlada gospa nikakor ni mogla pomiriti. — Kaj imate, gospa Purčel?

Karolina spusti ročno delo iz rok ter se oprime roba mize.

— Zdi se mi, da sem spodaj slišala Toneta govoriti. — Plaho pogleda Rufelnu v obraz, se mu boječe približa ter položi roko na njegovo ramo. — Rufel! Nekaj imam na srečo.

— Govorite! Z Rufelnom morete govoriti.

— Da! Pogledajte, saj se vendar že poznamo petnajst let! Ko sem bila še majhno dekle, ste vedno prihajali k nam in ste od očeta kupovali ovčje kože.

— Ž njim sem vedno napravil dobro kupčijo. Dober mož je bil.

(Dalje prihodnjic.)

LJUBEZNI VOJVODE REICHSTADTSKEGA

V Rostandovi drami "Orlić" se pojavi v nekem prizoru Fanni Elsserjeva, slovita dunajska plesalka in od leta 1829 ljubavnica Friedricha von Gentza, diplomata in pesnika, v vili Napoleonovega sina, da bi z njim prebila sladko uro. Potem mu pripoveduje zgodovino vojnih pohodov njegovega očeta, a med neko vrtno veselico, ki jo je priredil knez Metternich v schönbrunnskem parku, mu hoče pomagati pri imaginarnem begu. Baletna plesalka, ki naj bi jo povabil na dvorno veselico, in knez Metternich, ki naj bi spremljal dunajsko družbo kot gostitelj v grajskem parku svojega cesarja — vse to so pač stvari, ki dokazujejo, da je imel Rostand malo pojma o običajih dunajskega dvora, in kolikor ga je sploh imel, ga je s prostostjo pesnikov prezrl, ker ne bi soglašal s konceptom njegove krasne tragedije. Da je slavno plesalko spravil v tako intimne zveze z mladim Orlom, pa gotovo ni bila premišljena licenca poetica. Rostand je bil kakor Dumas oče in kakor nesto drugih pisateljev romanov, dramskih in filmskih del gotovo prepričan, da je takšna ljubezenska zveza v resnici obstajala, dasi jo je Elsserjeva sama vedno zanikavala, češ, da ni nikoli v svojem življenju z nesrečnim Napoleonovim potomcem niti govorila.

Že ta izjava bi morala zadostovati. Toda pisatelj so se dali zavesti rajši po ugibanjih in opravljanjih, ki so jih na račun te domnevne ljubezenske afeze vodile klepetulje in klepetali iz vseh krogov dunajske družbe. Kako je nastalo to klepetanje? Anton von Prokesch, ki je bil istočasno zaupnik vojvode Reichstadtskega in Friedrich von Gentza, pojasnjuje to stvar v svojih zapiskih na preprost način: "Trdili so, da je (vojvoda Reichstadtski) imel razmerje z lepo plesalko Fanni Elsserjevo. Jaz pa sem baš v tistem času videl Fanni vsak dan; imela je najbolj čudno razmerje na svetu, razmerje z mojim prijateljem Gentzom, ki mu je bila s svojo resničnostjo vse in ki jo je, čeprav starec, s čarom svoje pozornosti in brezprimerno ljubeznivostjo v svojem občevanju privezal nase. Vojvoda ni z njo nikoli govoril. Govorice so nastale, ker so videli neklikokrat stopiti

njegovega lovca v hišo k Elsserjevi; prihajal je pa, da mi prinese kakšno pisemce od vojvode ali da me dobi, ker sem vsak dan predsedel tam po nekoliko ur z "Getzom". Dunajčani so v tem lovcu ali komorniku videli vojvodskega "postillon d'amour".

Da temeljito Prokescheve navedbe na resnici, bi nam dokazovalo že to, da ni najti v nobenem arhivu ali zbirki avtografov iz tedanjega časa najmanje beležbe, ki bi lahko dajala zaslanbo legendi o tej ljubezni. Znano pa je, da je dunajska policija v tedanjem času pisala celo poročilo o vodenju in avaturalnih članov cesarske hiše, a v njenem arhivu, med prebogatim gradivom o vojvodi Reichstadtskem ni niti besedice o takšnem razmerju in imena Elsserjeve v njem sploh ne najdemo zapisane. Staremu hofratu Gentzu, ki je bil zelo ljubosumne narave, kakor dokazuje njegova korespondenca s Prokeschem, pa je bila na razpolago vsa policija in bi mu gotovo poročala o kakšnem razmerju med Napoleonidom in plesalko, če bi to v resnici obstajalo.

Še bolj nego vse to pa nam dokazuje resničnost Prokeschevih trditve dejstvo, da govori drugače z vsjo odkritosrčnostjo o ljubeznih mladega vojvoda, če moremo o ljubeznih sploh govoriti. V nekih zapiskih, ki jih je napravil Prokesch zase, da bi jih uporabil kot osnovo za vojvodovo biografijo in v katerih ne bi zamolčal niti te ljubezni, ker zapiski v tej obliki niso bili namenjani za javnost, čitamo o vseh razmerjih, ki jih je imel sin velikega Korza kaj z ženskami. Teh razmerij je kaj malo in že po svoji nedolžnosti dokazujejo, kako malo je bil vojvoda mož, ki si bi upal z Elsserjevo začeti kakšno afero, kakršno so mu podtikali dunajski jeziki.

Prokesch pripoveduje, da se je vojvoda z željo po ljubezni približal samo poročencima groficiama Karolvijevi in Almassyvi, toda do kakšnega razmerja z obema ni prišlo, deloma zato, ker je bil vojvoda prestrogo pravno vzgojen. Sam cesar mu je bil vli največji gnuš proti nemravnosti in mu doopvedal, da je to največji zločin, če zavedeš ženo dru-

IGRE

Beneški trgovci, Igrokaz v 5. dejanju	.60
Cyran de Bergerac, Herična komedija v petih dejanjih. Trilo vezano	1.70
Edela, drama v 4 del.	.60
Gospa z morja, 5 del.	.75
Lokalna železnica, 3. del.	.50
Marta, Semen - Ichnonola, 4. del.	.30
Ob vojski, Igrokaz v štirih slikah	.30
Tončkove sajne na Mladšev v. fer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanju	.60
R. U. R. Drama v 3. dejanju s predigro, (Čapek), vez.	.45
Revizor, 5. dejanju, trga vezano	.75
Za križ in svobodo, Igrokaz v 5. dejanjih	.35
Ljudski oder.	
5. zv. Po 12 letih, 4. dejanja	.60
11. zv. Zapravljevec	.60
12. zv. Skopuh	.60

Zbirka ljudskih iger:	
3. snopič, Mlin pod zemljo, Sv. Neža, Sanje	.60
13. snopič, Vestalka, Smrt Marije Device, Marijin otrok	.30
14. snopič, Sv. Boštjan, Junaska deklica, Namerin bagočev	.30
15. snopič, Turki pred Dunajem.	.30
Fabjola in Neža	.30
20. snopič, Sv. Just; Ljubezen Marijinoga otroka	.30

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 W. 18th Street

goga moža. Dvajsetletni mladenič se sicer ni mogel izogniti naravi, ki je tudi od njega zahtevala svoje, bil je zejen ljubezni in je o tem s Prokeschem često govoril, toda baš način, kako je govoril je Prokescha bolj nego njegovo za trjevanje, da se ni še nikoli do takul nobene ženske, prepričeval, da ni imel z ženskami in resnici nikdar nobenega intimnega opravka.

Prokesch je uvidel, da to mladeniču niti ne more koristiti in pred vsem zato, da bi ga malo osvobodil njegovega večnega vrtanja o svoji preteklosti in bodočnosti ga je skušal s grofom Moritzom Dietrichsteinom (vojvodovim mentorjem že od leta 1815) spraviti do kakšnega poznejšega resnejšega razmerja. Ko je postal vojvoda nekoč pozoren na dvorno igralko Pecheovi, mu je hotel poskrbeti priliko, da se z njo sestane. Proti koncu decembra 1831 jo je vojvoda obiskal, a ni napravila naj vtisa, ki si ga je Prokesch predstavljal in želel. Vojvoda je ostal tudi pri tem sestanku čist, kakor pravi Prokesch. Januarja 1833 je vojvoda obolel in ni več vstal. Šel je v grob, ne da bi se kdaj dotaknil kakšne ženske.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi elahbih razmer tako prizadetih, da so nas naprosili, da jib počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo na ročnino točno.

Uprava "G. N."

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POCVANJE

SHIPPING NEWS

29. novembra: St. Louis, M. S. v Hamburg	7. decembra: Saturnia v Trst, Hamburg v Hamburg, Berengaria v Cherbourg
30. novembra: Olympic v C Evropa v Bremen	8. decembra: Champlain v Havre
1. decembra: Lafayette v Havre, Rex v Genoa	11. decembra: Gen. Von Steuben v Hamburg
4. decembra: Manhattan v Havre	12. decembra: New York v Hamburg
	14. decembra: Majestic v Cherbourg, Washington v Havre, Conte di Savoia v Genoa
	15. decembra: Paris v Havre, Bremen v Bremen
	19. decembra: Albert Ballin v Hamburg
	21. decembra: Olympic v Cherbourg
	26. decembra: Deutschland v Hamburg
	29. decembra: De France v Havre

V JUGOSLAVIJO

\$125 IN VEČ TRETJI RAZRED

POSEBNO ZNIŽANE CENE ZATJAINNAZAJ DO BREMENA ali HAMBURGA ZA OMEJENO BIVANJE V EVROPI

BREMEN - EUROPA

NAJHITREJA POT V STARO DOMOVINO DEUTSCHLAND - NEW YORK HAMBURG - ALBERT BALLIN

SLAVNI HAPAG EKSPRESNI PARNIKI

Če ne morete sami iti v domovino, naj vas vsi evropski sodobniki obiščejo v Ameriki, ker je cena tako nizka.

Vprašajte vašega agenta

HAMBURG - AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

57 Broadway : : : New York

MONGOLSKI ŠPORTNIKI

ki so se udeležili športnih iger v Moskvi ter odnesli drugo nagrado.

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd., imamo v zalogi precej nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezi, importiranih iz starega kraja.

Slovenski molitveniki:	najfinejša vez. 1.60
SVETA URA	Zvonček nebeski, v platno80
v platno vez.90	fini vez. 1.-
v fino usnje vez. 1.50	Vienne, najfinejša vez. 1.60
v najfinejšo usnje vez. 1.80	Angleški molitveniki:
v najfinejšo usnje trda vez 1.80	(ZA MLADINO)
SKRBI ZA DUŠO	Child's Prayerbook:
v platno vez.90	v barvaste platnice vezano .30
v fino usnje vez. 1.20	v belo kost vezano 1.10
v najfinejšo usnje vez. 1.80	Come Unto Me
RAJSKI GLASOVI	v platnice vezano30
v platno vez.80	v belo kost vezano35
v fino usnje vez. 1.20	Key of Heaven
v najfinejšo usnje vez. 1.60	fino vezano35
RAJSKI SRCA	v usnje vezano70
v imitirano usnje vez.60	v najfinejšo usnje vezano 1.20
v usnje vez.80	Angleški molitveniki:
v fino usnje vez. 1.-	(ZA ODRASLE)
v najfinejšo usnje vez. 1.20	Key of Heaven
v bel celluloid vez. 1.50	v celluloid vezano 1.20
NEBESA NAŠ DOM	v celluloid najfinejša vez. 1.50
v ponarejeno 1.-	v fino usnje vezano 1.50
v najfinejšo usnje vez. 1.50	Catholic Pocket Manual:
v najfinejšo usnje trda vez. 1.60	v fino usnje vezano 1.30
Hrvatski molitveniki:	Ave Maria:
Utljehaj starosti, fina vez. 1.-	v fino usnje vezano 1.40
Slava Bogu, a mir ljudem	
fini vez. 1.50	

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18th Street New York, N. Y.